

اللَّهُ
الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از
رساله دکتری

خانم شهربانو رستمی رشته خون شناسی آزمایشگاهی و بانک خون رساله دکتری خود را با عنوان « بررسی تغییرات القاء شده توسط آرسنیک تری اکساید در پروفایل بیان miRNA سلولهای لوسمی پرومیلوسیتی حاد » در تاریخ ۱۳۹۱/۴/۲۱ ارائه کردند.

بدینوسیله اعضای هیات داوران نسخه نهایی این رساله را از نظر فرم و محتوا تایید کرده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه دکتری پیشنهاد می کنند.

امضاء	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	دکتر سعید آبرون	استاد راهنمای اصلی
	دکتر کامران علی مقدم	استاد راهنمای دوم
	دکتر مهرداد نوروزی نیا	استاد مشاور
	دکتر مسعود سلیمانی	استاد ناظر
	دکتر یوسف مرتضوی	استاد ناظر
	دکتر احمد قره باغیان	استاد ناظر
	دکتر سعید کاویانی	استاد ناظر و نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجوی مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان نامه/ رساله نیز منتشر می شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب و یا نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره های ملی، منطقه ای و بین المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم الاجرا است.

«اینجانب شهربانو رستمی دانشجوی رشته هماتولوژی ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۶ مقطع دکتری دانشکده علوم پزشکی متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آیین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هرگونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله براساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هرگونه اعتراض را از خود سلب نمودم.»

شهربانو رستمی

۹۱/۴/۲۴

آئین نامه پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی پژوهشی دانشگاه است. بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
"کتاب حاضر، حاصل رساله دکتری نگارنده در رشته هماتولوژی است که در سال ۱۳۹۱ در دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی دکتر سعید آبرون و دکتر کامران علی مقدم، مشاوره دکتر مهرداد نوروزی نیا از آن دفاع شده است.

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اهداء کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تادیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت های بهای خسارت، دانشگاه مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب شهربانو رستمی دانشجوی رشته هماتولوژی مقطع دکتری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

شهربانو رستمی

۹۱/۴/۲۴

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم پزشکی

رساله

دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) در رشته هماتولوژی

عنوان

بررسی تغییرات القاء شده توسط آرسنیک تری اکساید در پروفایل

بیان miRNA سلولهای لوسمی پرومیلوسیتی حاد

نگارش

شهربانو رستمی

اساتید راهنما

دکتر سعید آبرون

دکتر کامران علی مقدم

استاد مشاور

دکتر مهرداد نوروزی نیا

بهار ۱۳۹۱

تقدیم به :

پدر بزرگوار و مادر مهربانم که پیوسته
جرعه نوش جام تعلیم و تربیت ، فضیلت و
انسانیت آنها بوده ام و همواره چراغ
وجودشان روشنگر راه من در سختی ها و
مشکلات بوده است .

تشکر و قدردانی

سپاس از استاد فرهیخته و بزرگوار جناب آقای دکتر آبرون که در طی تحصیل صبورانه تجربیات علمی و ارزشمند خود را در اختیارم قرار دادند.

از استاد فرزانه جناب آقای دکتر علی مقدم که علم، دانش و تخصص خود را بی دریغ ارزانی ام داشتند کمال سپاس و تشکر را دارم.

از استاد گرامی جناب آقای دکتر نوروزی نیا که از راهنمایی های علمی ارزشمندشان در این دوره بهره مند شدم سپاسگزاری می نمایم.

از همسرم که در تمامی لحظات رفیق راه است و در سایه همیاری و همدلی او به این منظور نائل شدم صمیمانه تشکر می نمایم.

با سپاس بی دریغ خدمت دوستان گران مایه ام خانم ها حبیبه قدیمی، اعظم زغل، نسرین علیزاد و کلیه پرسنل آزمایشگاه پیوند سلولهای بنیادی بیمارستان دکتر شریعتی که مرا صمیمانه و مشفقانه یاری دادند.

و با تشکر خالصانه خدمت همه کسانی که به نوعی مرا در به انجام رساندن این مهم یاری نمودند.

چکیده:

لوسمی پرومیلوسیتیک حاد (APL) زیر گروه خاصی از لوسمی میلوئیدی حاد (AML) است که مشخصه بارز آن جابجائی کروموزومی (q22;q12-21)(t(15;17)) با ایجاد ژن الحاقی PML/RARA است. با معرفی درمانهای جدید مانند ATRA و آرسنیک تری اکساید (As₂O₃)، APL از یک بیماری بسیار کشنده به یک بیماری بسیار درمان پذیر تبدیل شده است. اثر ضد لوسمی As₂O₃ هم *in vivo* و هم *in vitro* کاملاً ثابت شده است ولی مکانیسم عملکرد آن هنوز به خوبی روشن نشده است. ریز RNAها (miRNAs) نقش مهمی در آپوپتوز، تمایز، تومورزائی و حساسیت دارویی دارند. با این حال نقش miRNAs در اثر ضد سرطانی As₂O₃ در لوسمی حاد قبلاً مطالعه نشده است. در این مطالعه نقش بالقوه miRNA در القاء اثرات ضد سرطانی As₂O₃ در رده های سلولی NB4، HL-60 و بیماران مبتلا به لوسمی پرومیلوسیتی حاد به دنبال درمان مورد بررسی قرار گرفت. بیشترین درصد سلولهای موجود در فاز اولیه آپوپتوز با استفاده از تست Annexin V در سلولهای NB4 و HL-60 به ترتیب در غلظت های ۲ و ۲۰ میکرومول از As₂O₃ مشاهده شد. در بیماران درصد سلولهای Annexin V+/PI- در بیماران مختلف به میزان قابل توجهی متفاوت بود (طیف ۲۱-۳ درصد). با استفاده از تکنیک میکروآرای مشخص شد که به ترتیب ۳۳ و ۱۴۴ miRNAs در رده های سلولی NB4 و HL-60 نسبت به نمونه ای بدون تیمار تغییرات بیش از ۱/۵ برابری پیدا کردند. ۳۱ مورد از این miRNAs تغییر بیان یافته در هر دو رده سلولی مشترک بودند. از تکنیک Realtime PCR برای تایید نتایج میکروآرای شش miRNAs (miR-299، miR-326، miR-183، miR-125b، miR-22، miR-20a*) در همه موارد بجز miR-299-5p تغییرات مشاهده شده در میکروآرای و 5p انتخابی استفاده شد. در همه موارد بجز miR-299-5p تغییرات مشاهده شده در میکروآرای و Realtime PCR مشابه بود. از miRNAs تایید شده افزایش بیان miR-22 در هر ۵ بیمار APL درمان شده با As₂O₃ هم تایید شد. اهداف بالقوه miRNAs با استفاده از نرم افزارهای PicTar، TargetScan و Diana microT پیش بینی شد و در نهایت مجموعه ای از ژنهای هدف بدست آمد که در روندهای مهم بیولوژیکی مانند آپوپتوز، تنظیم سیکل سلولی، تکثیر سلولی، مهاجم و تمایز درگیرند. در مجموع اطلاعات ما نشان داد As₂O₃ تغییرات قابل توجهی در پروفایل بیان miRNA سلولهای APL و غیر APL ایجاد می کند. به نظر می رسد As₂O₃ حداقل بخشی از فعالیت ضد توموری خود را از طریق تغییر در الگوی بیان miRNAs اعمال می کند.

کلمات کلیدی: As₂O₃، miRNAs، لوسمی پرومیلوسیتی حاد

فهرست منابع:

فصل اول : مقدمه

- ۱-۱-۱- لوسمی پرومیلوسیتیک حاد (APL) ۱
- ۱-۱-۱-۱- ساختار و نقش بیولوژیکی Retinoic Acid Receptor- α (RAR α) ۱
- ۱-۱-۲- ساختمان و نقش بیولوژیکی Promyelocytic Leukemia(PML) ۳
- ۱-۱-۳- پاتوفیزیولوژی APL ۵
- ۱-۱-۴- مدل بازبینی شده پاتوژنز APL ۶
- ۱-۱-۵- روشهای تشخیص APL ۹
- ۱-۱-۶- درمان APL ۹
- ۱-۱-۷- فاکتورهای پیش آگهی در APL ۱۱
- ۱-۲-۱- آرسنیک تری اکساید ۱۳
- ۱-۲-۱- تاریخچه استفاده از داروهای آرسنیک و متابولیسم های آن ۱۳
- ۱-۲-۲-۱- تاثیر آرسنیک بر روی سیگنال دهی سلولی ۱۶
- ۱-۲-۲-۱- مسیر سیگنال دهی پروتئین کیناز ۱۶
- ۱-۲-۲-۱- تیروزین فسفاتازها ۱۶
- ۱-۲-۲-۱- مهارکیناز I κ B و NF κ B ۱۷
- ۱-۲-۲-۱- تاثیر آرسنیک بر روی وضعیت Redox سلولی و پاسخ استرس سلولی ۱۷
- ۱-۲-۲-۱- کاسپازها و آپوپتوز ۱۸
- ۱-۳-۱- آپوپتوز ۲۰

- ۱-۳-۱- مسیرهای آپوپتوز ۲۰
- ۱-۴-۱- ریز RNAها (MicroRNA) ۲۴
- ۱-۴-۱- بیوژنز و عملکرد ۲۴
- ۲-۴-۱- نامگذاری miRNAs ۲۸
- ۲-۴-۱- miRNAs و آپوپتوز ۲۹
- ۱-۲-۴-۱- چند miRNA آپوپتوز را تحت تاثیر قرار می دهند؟ ۲۹
- ۲-۲-۴-۱- آیا miRNA را می توان به صورت پروآپوپتوتیک یا آنتی آپوپتوتیک طبقه بندی کرد؟ ۳۰
- ۵-۱- هدف تحقیق ۳۴

فصل دوم : مواد و روشها

- ۱-۲-۱- کشت سلول ۳۷
- ۱-۱-۲- مواد و وسایل لازم ۳۸
- ۲-۱-۲- روش کار: کشت سلولی NB4 و HL-60 در حضور غلظتهای مختلف As₂O₃ ۳۹
- ۱-۲-۱-۲- طرز تهیه محیط کشت RPMI ۳۹
- ۳-۱-۲- طرز تهیه استوک (محلول اصلی) آرسنیک تری اکساید ۴۰
- ۲-۲- تعیین درصد سلولهای زنده با استفاده از معرف MTT ۴۰
- ۱-۲-۲- مواد لازم جهت تهیه محلول MTT ۴۱
- ۲-۲-۲- روش انجام آزمایش ۴۱
- ۳-۲- نمونه گیری از بیماران ۴۲
- ۴-۲- بررسی آپوپتوز ۴۳
- ۱-۴-۲- مواد مورد نیاز ۴۳

۴۴	..... روش انجام آزمایش ۲-۴-۲
۴۶	..... مواد مورد نیاز ۱-۵-۲
۴۶	..... آماده سازی بافر متصل کننده (binding Buffer) ۲-۵-۲
۴۶	..... Annexin V با میکروبیدهای ۳-۵-۲
۴۷	..... RNA تخلیص ۶-۲
۴۷	..... مواد و محلولهای لازم ۱-۶-۲
۴۸	..... روش کار ۲-۶-۲
۴۹	..... بیوانالایزر Bioanalyzer ۱-۷-۲
۵۰	..... نانودراپ ۲-۷-۲
۵۰	..... miRNA Microarray ۸-۲
۵۱	..... تایید نتایج miRNA Microarray ۹-۲
۵۲	..... روش کار ۱-۹-۲
۵۲	..... تیمار کردن RNA استخراج شده با DNase ۱-۱-۹-۲
۵۲	..... مواد و محلولهای لازم ۱-۱-۱-۹-۲
۵۲	..... روش کار ۲-۱-۱-۹-۲
۵۳	..... ساخت cDNA ۲-۹-۲
۵۳	..... مواد و محلولهای لازم ۱-۲-۹-۲
۵۳	..... روش کار ۲-۲-۹-۲
۵۴	..... مرحله Q-PCR ۳-۹-۲
۵۴	..... مواد و محلولهای لازم ۱-۳-۹-۲

- ۵۵..... ۲-۳-۹-۲-روش کار
- ۵۶..... Real-Time PCR در روش آنالیز اطلاعات ۳-۳-۹-۲
- ۵۷..... Realtime-PCR به روش mRNA هدف ۱۰-۲-۲
- ۵۷..... cDNA ساخت جهت ۱-۱۰-۲-مواد و وسایل لازم جهت
- ۵۸..... ۲-۱۰-۲-روش کار

فصل سوم: نتایج

- ۶۱..... ۱-۳-نتایج بررسی فعالیت متابولیک سلولی (MTT assay)
- ۶۳..... ۲-۳-بررسی آپوپتوز به روش Annexin V در رده های سلولی NB4 و HL-60
- ۶۷..... ۳-۳-بررسی آپوپتوز القاء شده توسط AS2O3 در بدن بیماران APL تحت درمان
- ۷۵..... ۳-۳-نتیجه جدا سازی سلولهای Annexin V+ به روش میکروبیده
- ۷۶..... ۴-۳-نتایج بررسی کیفیت RNA
- ۷۷..... ۴-۳-نتایج میکروواری
- ۷۹..... ۱-۴-۳-نتایج کنترل کیفی array:
- ۷۹..... ۱-۱-۴-۳-نتایج کنترل کیفی مرحله لیبل شدن اسلاید اری با استفاده از Spike-ins
- ۸۰..... ۲-۱-۴-۳-نرمالایزه کردن نتایج
- ۸۱..... ۲-۴-۳-نتایج میکروواری
- ۸۲..... ۱-۲-۴-۳-تغییرات بیان miRNAs در سلولهای HL-60 تیمار شده با $2 \mu\text{M}$ آرسنیک تری اکساید
- ۸۴..... ۲-۲-۴-۳-تغییرات بیان miRNAs در سلولهای HL-60 تیمار شده با $20 \mu\text{M}$ به مدت ۲۴ ساعت
- ۸۸..... ۳-۲-۴-۳-تغییرات بیان miRNAs در سلولهای NB4 تیمار شده با $2 \mu\text{M}$ به مدت ۲۴ ساعت
- ۸۸..... ۴-۲-۴-۳- miRNAs که بیان آنها به صورت مشترک افزایش یا کاهش یافته است

۹۳.....	Microarray تایید نتایج
۹۳.....	Realtime PCR نتایج
۹۸.....	Realtime PCR تایید نتایج میکروآرای رده های سلولی تیمار شده با As ₂ O ₃ به روش
۱۰۱.....	As ₂ O ₃ تایید نتایج میکروآرای در نمونه مغز استخوان بیماران تحت درمان با
۱۰۲.....	miR-22 و miR-125b مقایسه میزان بیان
۱۰۳.....	miRNA-mRNA پیش بینی واکنش
۱۰۶.....	miRNAs تایید شده قرار می گیرند
۱۱۱.....	SIRT1 نتایج بررسی تغییرات بیان

فصل چهارم : بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۳۴.....	فهرست منابع
۱۴۶.....	ضمیمه الف

فهرست جداول

- جدول ۱-۱- فراوانی جابه جایی های کروموزومی مختلف در بیماران APL ۲
- جدول ۲-۱- فاکتورهای پیش آگهی در بیماران APL ۱۳
- جدول ۳-۱- آرسنیک در طبیعت ۱۴
- جدول ۴-۱- شاخص های ریخت شناسی و بیوشیمیائی آپوپتوز ۲۱
- جدول ۱-۲- مقادیر RIN اندازه گیری شده با دستگاه بیوآنالایزر ۲۱۰۰ ..... ۴۹
- جدول ۲-۲- مقدار مواد مورد نیاز برای تیمار کردن RNA استخراج شده با DNase ۵۳
- جدول ۳-۲- مواد مورد نیاز برای واکنش نسخه بردار معکوس ۵۴
- جدول ۴-۲- مواد مورد نیاز برای تکثیر miRNAs بوسیله Realtime PCR ۵۵
- جدول ۵-۲- برنامه زمانی و دمایی استفاده شده برای مراحل Real-time PCR miRNAs ۵۷
- جدول ۶-۲- تهیه Master Mix برای یک واکنش سنتز cDNA ۵۸
- جدول ۷-۲- توالی پرایمرهای استفاده شده و اندازه ناحیه تکثیری ۵۹
- جدول ۱-۳- غلظت مهاری ۵۰ درصد هر دو رده سلولی ۶۳
- جدول ۲-۳- ویژگیهای بیماران مورد مطالعه ۶۸
- جدول ۳-۳- درصد سلولهای AnnexinV+/PI- در بیماران تحت درمان با AS2O3 ..... ۶۹
- جدول ۴-۳- نتایج جدا سازی سلولهای Annexin V+ به روش میکروبیید ۷۶
- جدول ۵-۳- مقادیر RIN برای هر یک از نمونه های ارسالی ۷۶
- جدول ۶-۳- همبستگی کلیه Spike in های بین اسلایدهای مختلف ۷۹
- جدول ۷-۳- لیست miRNAs کاهش بیان یافته به دنبال تیمار با ۲ میکرومول ۸۴
- جدول ۸-۳- لیست miRNAs کاهش بیان یافته به دنبال تیمار با ۲۰ میکرومول ۸۶

- جدول ۳-۹- لیست miRNAs کاهش بیان یافته به دنبال تیمار با ۲۰ میکرومول HL-60 ..... ۸۷
- جدول ۳-۱۰- لیست miRNAs افزایش یا کاهش بیان یافته به دنبال تیمار با NB4 ..... ۸۹
- جدول ۳-۱۱- لیست miRNAs که بیان آنها به دنبال تیمار با As2O3 در دو رده سلولی ۹۱
- جدول ۳-۷- ابزارهای پیش بینی miRNAs ۱۰۵
- جدول ۳-۱۲- تعداد ژنهای پیش بینی شده ۱۰۶
- جدول ۳-۱۴- لیست انکوژنهایی که با استفاده از نرم افزار miRANDA ۱۰۷

فهرست نمودارها:

- نمودار ۳-۱- تغییرات شمارش گلبولهای سفید (μL) در خون محیطی بیماران در طی درمان ۶۸
- نمودار ۳-۲- تغییرات بیان فیوژن PML/RARA در بیماران APL به دنبال درمان با As2O3 ..... ۶۹
- نمودار ۳-۳- تایید نتیجه میکروآری برای miR-210 ..... ۹۹
- نمودار ۳-۴- تایید نتیجه میکروآری برای رده سلولی HL-60 ..... ۱۰۰
- نمودار ۳-۵- تایید نتیجه میکروآری در رده سلولی NB4 ..... ۱۰۰
- نمودار ۳-۶- بررسی تغییرات بیان miR-183 ، miR-326 ، miR-22 در نمونه مغز استخوان ۱۰۱
- نمودار ۳-۷- بررسی تغییرات بیان miR-20a* ، miR-125b در نمونه مغز استخوان ۱۰۲
- نمودار ۳-۸- مقایسه میزان بیان miR-22 و miR-125b در ۴ گروه ۱۰۳
- نمودار ۳-۹- تغییرات بیان SIRT1 و miR-22 ..... ۱۱۱

فهرست اشکال

- شکل ۱-۱ - دامین های عملکردی پروتئین $RAR\alpha$ ۳
- شکل ۲-۱ - دومن های عملکردی در پروتئین PML ۴
- شکل ۳-۱ - مدل کلاسیک پاتوژنز APL ۶
- شکل ۴-۱ - تصویر شماتیک از تجزیه PML/RARA در اثر RA و As_2O_3 ..... ۸
- شکل ۵-۱ - تصویر شماتیک از مسیر خارجی و داخلی آپوپتوز ۲۳
- شکل ۶-۱ - نحوه پردازش pri-miRNA ۲۶
- شکل ۷-۱ - بیوژنز miRNA ۲۷
- شکل ۱-۲ - تصویر شماتیک از احیای رنگ MTT به فورمازون ۴۱
- شکل ۲-۲ - تفکیک سلولهای موجود در فاز اولیه آپوپتوز از سلولهای موجود در فاز نهائی آپوپتوز ۴۳
- شکل ۳-۳ - تمایز سلولهای مرده و آپوپتوزی در رده سلولی HL-60 ..... ۶۶
- شکل ۴-۳ - نتایج بررسی *in vivo* آپوپتوز در بیمار شماره ۱ ..... ۷۰
- شکل ۵-۳ - نتایج بررسی *in vivo* آپوپتوز در بیمار شماره ۲ ..... ۷۱
- شکل ۶-۳ - نتایج بررسی *in vivo* آپوپتوز در بیمار شماره ۳ ..... ۷۲
- شکل ۷-۳ - نتایج بررسی *in vivo* آپوپتوز در بیمار شماره ۴ ..... ۷۳
- شکل ۸-۳ - نتایج بررسی *in vivo* آپوپتوز در بیمار شماره ۵ ..... ۷۴
- شکل ۹-۳ - نتیجه بررسی کیفیت RNA توسط دستگاه بیوانالایزر ۷۷
- شکل ۱۰-۳ - روش فرانس مشترک ۷۸
- شکل ۱۱-۳ - نمودار MA رسم شده برای نمونه ها ۸۱
- شکل ۱۲-۳ - heat map ۲۲ مورد miRNAs تغییر بیان یافته در سلولهای HL-60 ..... ۸۳

- شکل ۳-۱۳- heat map ۱۴۴ مورد miRNAs تغییر بیان یافته در سلولهای HL-60..... ۸۵
- شکل ۳-۱۴- heat map ۳۳ مورد miRNAs تغییر بیان یافته در سلولهای NB4 به دنبال تیمار ۹۰
- شکل ۳-۱۵- heat map ۳۱ مورد miRNAs که بیان آنها به دنبال تیمار با As₂O₃ در دو رده ۹۲
- شکل ۳-۱۶- منحنی ذوب ۹۵
- شکل ۳-۱۷- بررسی اثر بخشی پرایمرها ۹۷
- شکل ۳-۱۸ : منحنی های تکثیر (Amplification) ۹۸
- شکل ۳-۱۹ : اهداف miR-125b که از نظر تجربی به تایید رسیده اند ۱۱۰

فصل اول

مقدمه

۱-۱- لوسمی پرومیلوسیتی حاد (APL):

لوسمی پرومیلوسیتی حاد (Acute Promyelocytic Leukemia) زیر گروه خاصی از لوسمی میلوئیدی حاد (AML) می باشد که در حدود ۱۰ درصد از موارد آن را شامل می شود و از نظر مورفولوژی در طبقه بندی FAB به عنوان AML-M3 شناخته می شود [۱]. از نظر سایتوژنتیکی سلولهای APL در بیش از ۹۵ درصد موارد دارای جابجائی کروموزومی دو طرفه کروموزوم های ۱۵ و ۱۷ هستند. در نتیجه این جابجائی ژن PML (Promyelocytic Leukemia) کروموزوم ۱۵ به ژن RAR α کروموزوم ۱۷ ملحق می شود. جابجائی های کروموزومی واریانت (جدول ۱-۲) در حدود ۲ درصد از بیماران APL شناسائی می شود.

۱-۱-۱- ساختار و نقش بیولوژیکی Retinoic Acid Receptor- α (RAR α):

رسپتورهای اسید رتینوئیک که شامل دو خانواده مجزا می شود (RARs, RXRs) تنظیم کننده های رشد جنینی میباشند، این رسپتورها همچنین رشد و تمایز را در انواع سلولهای افراد بالغ تحت تاثیر قرار می دهند. این رسپتورها فاکتور های نسخه برداری هستند که مستقیماً به صورت هتروداایمر RAR-RXR به توالی های اختصاصی عناصر پاسخ دهنده به اسید رتینوئیک (RARE) واقع در ناحیه تنظیمی ژنهای هدف خاصی متصل می شوند.